

ประโยค ป.ธ. ๕
แปล มคธเป็นไทย
สอบ วันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๔๓

๑. สมมา โสภนา วิณญุปปสตถา เอตสส ทิฏฐิจิตฺติ สมมาทิฏฐิจิโก กम्मปถ-
ปริยาปนฺนายน อตฺถิ ทินฺนหนฺตฺติอาทิกาย กम्मสฺสกตาทิฏฐิจิยา สมฺนฺนาคโธตฺติ อตฺถิเถตฺติ
สฺลเลขสุตฺตวณฺณนํนโย ฯ

นตฺถิ ทินฺนหนฺตฺติ ทานสฺส ผลาภาวํ สนฺธาย วทติ ฯ ยิฏฺฐจํ วุจฺจติ มหายนฺโค ฯ
หุตฺตหนฺตฺติ ปโหนกสฺสกาโร อธิปเปโต ฯ ตมฺปิ อุภยํ ผลาภาวเมว สนฺธาย ปฏิกุชิปติ ฯ
สฺกตทฺทุกกฺฆานนฺตฺติ สฺกตทฺทุกกฺฆานํ กุสลา กุสลานนฺตฺติ อตฺถิโธ ฯ ผลวิปาโกติ ยํ ผลนฺตฺติ
วา วิปาโกติ วา วุจฺจติ ตํ นตฺถิเถตฺติ วทติ ฯ นตฺถิ อยํ โลโกติ ปรโลเก จิตฺตสฺส อยํ
โลโก นตฺถิ ฯ นตฺถิ ปโร โลโกติ อิทฺโลเก จิตฺตสฺสาปิ ปรโลโก นตฺถิ ฯ สพฺเพ ตตฺถ
ตตฺถเอว อุจฺจชิชฺชนฺตฺติติ ทสฺเสตฺติ ฯ นตฺถิ มาตา นตฺถิ ปิตาติ เตสฺสุ สมฺมาปฺฏิปตฺติมิจฺฉา-
ปฺฏิปตฺตึนํ ผลาภาวเวสน วทติ ฯ นตฺถิ สตฺตฺตา โอบปาติกาติ จวิตฺวา อุปฺปชฺชนก-
สตฺตฺตา นาม นตฺถิเถตฺติ วทตีติ สาเลยยกวณฺณนา ติกงฺคฺตฺตเร ตติยปณฺณาสกวณฺณนา จ ฯ

สมฺมคฺคตา สมฺมาปฺฏิปนฺนาติ อนุโลมปฺฏิปทํ ปฺฏิปนฺนา ฐมฺมิกสมณพฺรหฺมาหุ-
ณฺนาติ นิเกชฺปกณฺเฑ ทิฏฺฐุปาทานนิตฺเทสวณฺณนา ฯ

สยํ อภิญฺญา สจฺฉิกิตฺวาติ ये อิมญจ โลกํ ปรญจ โลกํ อภิวินฺนุชฺชาย ปญฺญา
สยํ ปจฺจกฺขํ กตฺวา ปเวเทนฺตฺติ เต นตฺถิเถตฺติ สพฺพณฺณพฺพุทฺธานํ อภาวํ ทีเปตฺติติ สาเลยยก-
วณฺณนา ฯ

อตฺถิ ทินฺนหนฺตฺติอาทิ วุตฺตปฺปฏิปกฺขนเยน คเหตุพฺพํ ฯ (มจฺจคฺคตฺถที่ปนิยา ทฺตฺติโย
ภาโค/ ข้อ ๖๖)

๒. มชฺชปานาทินโว ปน กุมภชาติเก เจว ลีคาลสูตเต จ วิตถาเรน อาคโต ฯ
 ตถา ทิ ภควตา ลีคาลสูตเต สุราเมรยมชฺชปฺปมาทญฺจานานุโยโค โข คหปติปฺุต
 โภคานํ อปายมุขนฺติ วตฺวา ตสฺสาทินวํ ทสฺเสตฺถํ จ โขเม คหปติปฺุต อาทินฺวา สุราเมรย-
 มชฺชปฺปมาทญฺจานานุโยเค สนฺทิกฺกิกา ธนฺชานี กลหปฺปวทฺธนฺตี โรคานํ อายตนํ อกิตฺติ-
 สณฺชนนฺตี โภปินนินฺทสฺสนฺตี ปญฺญา ย พุพฺพลีกรณฺตีเตวว จญฺจํ ปทํ ภวตฺตี วุตฺตํ ฯ

ตตถ อปายมุขนฺติ วินาสมฺขํ ฯ อนุโยโคติ ตสฺส สุราเมรยมชฺชปฺปมาทญฺจานสฺส
 อนุโยโค ปฺนปฺปนํ กรณํ ฯ ยสฺมา ปน เอตํ อนุยุตฺตสฺส อุปฺปนฺนา เจว โภคา ปรีหา-
 ยนฺติ อนุปฺปนฺนา จ นฺุปฺปชฺชนฺติ ตสฺมา โภคานํ อปายมุขนฺติ วุตฺตํ ฯ สนฺทิกฺกิกาติ สามํ
 ปสฺสิตพฺพา อธิโลกภาวีนี ฯ ธนฺชานีติ ธนฺชานี ฯ กลหปฺปวทฺธนฺตี วาจากลหสฺส เจว
 หตฺถปฺรามาสาทิกลหสฺส จ วทฺธนฺตี ฯ โรคานํ อายตนฺนฺติ เตสํ เตสํ อกฺขโรคานินํ
 โรคานํ เขตฺตํ ฯ อกิตฺติสณฺชนนฺตี สุรํ ปิวิตฺวา ทิ มาตฺรรมฺปิ ปหฺรณฺติ ปิตฺรรมฺปิ อญฺฉํ
 พหุํ อวตฺตพฺพํ วทฺนฺติ อกาตพฺพํ กุพฺพนฺติ เตน ครหํปิ ทนฺหํปิ หตฺถปาทาทิจฺเจทมฺปิ
 ปาปฺนฺนฺติ อธิโลกเปปิ ปฺรโลเกปิ อกิตฺตี ปาปฺนฺนฺติ ฯ อิติ เตสํ สา สุรา อกิตฺติสณฺชนนฺตี
 นาม โหติ ฯ โภปินนินฺทสฺสนฺตี คฺยฺหญฺจานนฺทิ วิวฺริยมนํ หิริ โภเปติ ตสฺมา โภปินนฺติ
 วุจฺจติ ฯ สุรามทมตฺตา จ ตํ องคํ วิวฺริตฺวา วิจฺรณฺติ เตน เนสํ สา สุรา โภปินสฺส
 นินฺทสฺสโต โภปินนินฺทสฺสนฺตี วุจฺจติ ฯ ปญฺญา ย พุพฺพลีกรณฺตี สาตตฺตเถรสฺส วิย
 กมฺมสฺสทตฺตปฺปญฺฉํ พุพฺพลํ กโรติ ตสฺมา ปญฺญา ย พุพฺพลีกรณฺตี วุจฺจติ ฯ มคฺคป-
 ปญฺฉมฺปน พุพฺพลํ กาทฺถํ น สกฺโกติ ฯ อธิคตมคฺคานนฺทิ สา อนุโตมุขเมว นปฺปวิสฺติ ฯ
 จญฺจํ ปทนฺติ จญฺจํ การณนฺติ ตพฺพนฺนฺนา ฯ (มจฺจลตฺถทีปนฺนิยา พุติโย ภาโค/ข้อ
 ๑๙๑ - ๑๙๒)

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๕ แปล มคธเป็นไทย

๑. นัยแห่งอรรถกถาสลเลขสูตรว่า บุคคลผู้ชื่อว่าสัมมาทิฐิก็ เพราะอรรถว่า มีความเห็นชอบ คืองาม ได้แก่ อันวิญญูชนสรรเสริญ มีอธิบายว่า ผู้ประกอบด้วย ความเห็นว่าสัตว์มีกรรมเป็นของตน ซึ่งนับเข้าในกรรมบถเป็นต้นว่า ทานที่ให้แล้ว มีผล ดังนี้ ฯ

อรรถกถาสาเลยกสูตรและอรรถกถาตติยปัณณาสก ในติกนิบาต อังคุตตร-
นิกายว่า มิจฉาทิฎฐิกบุคคล กล่าวว่ นตฺถิ ทิหนฺนํ ดังนี้ หมายถึง ทานไม่มีผล ฯ
ยัญญใหญ่ พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสเรียกว่า ยิญฺจํ ฯ ในบทว่า หุตฺตํ ทรงพระประสงค์
เอาเครื่องสักการะที่ทำเพื่อแขก ฯ มิจฉาทิฎฐิกบุคคล ย่อมปฏิเสธ ยิญฺจํ และ หุตฺตํ
ทั้ง ๒ แม้นั้น หมายถึงความไม่มีผลนั่นเอง ฯ บทว่า สุกตฺตทุกฺกฏานํ ได้แก่ แห่งกรรม
ที่ทำได้และทำชั่ว คือแห่งกุศลกรรมและอกุศลกรรม ฯ ด้วยบทว่า ผลวิปาโก มิจฉา-
ทิฎฐิกบุคคล ย่อมกล่าวคุณชาติที่เรียกว่า ผล หรือวิบากว่า ไม่มี ฯ หลายบทว่า
นตฺถิ อโย โลโก ความว่า โลกนี้ ไม่มี แก่ผู้อยู่ในปรโลก ฯ หลายบทว่า นตฺถิ ปโร
โลโก ความว่า ปรโลกก็ไม่มี แม้แก่ผู้อยู่ในโลกนี้ ฯ มิจฉาทิฎฐิกบุคคลแสดงว่า สรรพ
สัตว์ ย่อมขาดสูญในโลกลนั้น ๆ นั้นเอง ฯ ด้วยคำว่า นตฺถิ มาตา นตฺถิ ปิตา มิจฉา-
ทิฎฐิกบุคคล ย่อมกล่าวด้วยอำนาจการปฏิบัติชอบและปฏิบัติผิดในปิตามารดาเหล่านั้น
ไม่มีผล ฯ ด้วยคำว่า นตฺถิ สตฺตา โอบปาติกา ดังนี้ มิจฉาทิฎฐิกบุคคลย่อมกล่าวว่
ธรรมดาสัตว์ผู้จุติแล้วไปเกิด ไม่มี ฯ

อรรถกถาทิฎฐุปาทานนิตเทส ในนิกเขปกัณท์ว่า สองบทว่า สมฺมคฺคตา
สมฺมาปฏิบัติปฺนหา ความว่า สมณพราหมณ์ผู้ตั้งอยู่ในธรรม ผู้ปฏิบัติอนุโลมปฏิบัติ ฯ

อรรถกถาสาเลยกสูตรว่า ชื่อว่า สย อภิญา สัจฉิกตวา ความว่ามีจฉา ติฏฐิกบุคคลแสดงความไม่มีพระสัพพัญญูพุทธเจ้าทั้งหลายว่า สมณพราหมณ์ผู้ประกาศ โลกนี้และปรโลกให้ประจักษ์เอง ด้วยปัญญาอันประเสริฐยิ่ง ไม่มี ฯ

คำว่า อตถิ ทินนํ ดังนี้ เป็นต้น บัณฑิตพึงกำหนดรู้โดยนัยตรงกันข้ามกับคำ ที่กล่าวแล้ว ฯ

๒. ส่วนโทษของการดื่มน้ำเมา มาโดยพิสดาร ทั้งในกัมมชาดกทั้งในลิลกาล-
สูตร ฯ จริงอย่างนั้น พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสไว้ในลิลกาลสูตรว่า ดูกรคฤหบดีบุตร การ
ประกอบเนื่อง ๆ เหตุเป็นที่ตั้งแห่งความประมาทในเพราะน้ำเมาคือสุราและเมรัย เป็น
ทางเสื่อมแห่งโภคะทั้งหลาย ดังนี้แล้ว หวังจะทรงแสดงโทษของการประกอบเนื่อง ๆ
เหตุเป็นที่ตั้งแห่งความประมาทในเพราะน้ำเมาคือสุราและเมรัยนั้น จึงตรัสว่า ดูกร
คฤหบดีบุตร ในการประกอบเนื่อง ๆ เหตุเป็นที่ตั้งแห่งความประมาทในเพราะน้ำเมาคือ
สุราและเมรัย มีโทษ ๖ ประการเหล่านี้แล คือ เป็นเหตุเสื่อมทรัพย์ที่เห็นทันตา ๑
เป็นเหตุก่อการทะเลาะ ๑ เป็นบ่อเกิดแห่งโรคทั้งหลาย ๑ เป็นเหตุให้เกิดความเสีย
ชื่อเสียง ๑ เป็นเหตุเปิดเผยของลับที่ให้หิริกำเริบ ๑ เป็นเหตุบั่นทอนปัญญาให้ถอย
กำลัง นั้นแหละ เป็นข้อที่ ๖ ๑ ฯ

อรรถกถาลิลกาลสูตรนั้นว่า บรรดาบทเหล่านั้น บทว่า อปายมุขํ แปลว่า เป็น
ทางแห่งความพินาศ ฯ การประกอบเนื่อง ๆ คือการทำบ่อย ๆ ซึ่งเหตุเป็นที่ตั้งแห่ง
ความประมาทในเพราะน้ำเมาคือสุราและเมรัยนั้น ชื่อว่า อนุโยค ฯ ก็เพราะเมื่อบุคคล
ประกอบเนื่อง ๆ เหตุเป็นที่ตั้งแห่งความประมาทในเพราะน้ำเมาคือสุราและเมรัยนั้นแล้ว
โภคะทั้งหลายที่เกิดขึ้นแล้วย่อมเสื่อมไปด้วย ที่ยังไม่เกิด ก็ย่อมไม่เกิดขึ้นด้วย ฉะนั้น
พระผู้มีพระภาคเจ้าจึงตรัสว่า โภคานํ อปายมุขํ ดังนี้ ฯ บทว่า สนทิฏฐิกิชา คือพึงเห็น
ได้เอง ได้แก่มีในโลกนี้ ฯ บทว่า ธนชานิ แปลว่า เป็นเหตุเสื่อมทรัพย์ ฯ บทว่า
กลหปฺปวฑฺฒนึ แปลว่า เป็นเหตุก่อความทะเลาะด้วยวาจา และความทะเลาะด้วยกาย
มีการทุบตีกัน เป็นต้น ฯ สองบทว่า โรคานํ อายตนํ ได้แก่ เป็นแดนเกิดแห่งโรคเหล่า
นั้น ๆ มีโรคตา เป็นต้น ฯ บทว่า อกิตฺติสฺสชฺชนึ ความว่า ก็เหล่าชนดื่มสุราแล้ว ย่อม
ทุบตีแม่ก็ได้ ทุบตีพ่อก็ได้ ย่อมพูดคำที่ไม่ควรพูดอย่างอื่นมาก ย่อมทำสิ่งที่ไม่ควรทำ
ก็ได้ เพราะการกระทำนั้น จึงถูกติเตียนบ้าง ถูกลงอาชญาบ้าง ถึงการตัดอวัยวะมีมือ

และทำเป็นต้นบ้าง ชื่อว่าย่อมถึงความเสียชื่อเสียง ทั้งในโลกนี้ ทั้งในโลกหน้า ฯ สุรานั้น จึงชื่อว่า เป็นเหตุให้เกิดความเสียชื่อเสียง แก่เหล่าชนเหล่านั้น ด้วยประการฉะนี้ ฯ

บทว่า โกปินิทุทสนี ความว่า เพราะของลับเมื่อถูกเปิดเผย จะให้หิริกำเริบได้ ฉะนั้น พระผู้มีพระภาคเจ้า จึงตรัสว่า โกปินะ ดังนี้ ฯ อนึ่ง ผู้เมาเพราะเมาสุราทั้งหลาย ย่อม เทียมเปิดอวัยวะนั้น ด้วยเหตุนั้น สุรานั้นของผู้เมาเพราะเมาสุราเหล่านั้น พระผู้มีพระภาคเจ้าจึงตรัสว่า โกปินิทุทสนี เพราะเปิดเผยของลับที่ให้หิริกำเริบ ฯ

สองบทว่า ปญญาเย ทุพฺพลีกรณี ความว่า สุรานั้นย่อมทำปัญญากำหนดรู้ว่าสัตว์มีกรรมเป็นของตนให้ถอย กำลัง เหมือนปัญญาของพระสาคตเถระ ฉะนั้น เพราะเหตุนี้ พระผู้มีพระภาคเจ้าจึง ตรัสว่า ปญญาเย ทุพฺพลีกรณี ดังนี้ ฯ แต่สุราหาสามารถที่จะบั่นทอนปัญญาในอริยมรรค ให้ถอยกำลังได้ไม่ ฯ เพราะท่านผู้บรรลุมรรคแล้วทั้งหลาย สุรานั้นย่อมไม่เข้าไปภายใน ปากได้เลย ฯ

สองบทว่า ฉฏฺฐํ ปทํ ได้แก่ เหตุที่ ๖ ฯ

พระธรรมปริยัติโสภณ ชวนปญฺโณ วัดไตรมิตรวิทยาราม...แปล.

สนามหลวงแผนกบาลี...ตรวจแก้.